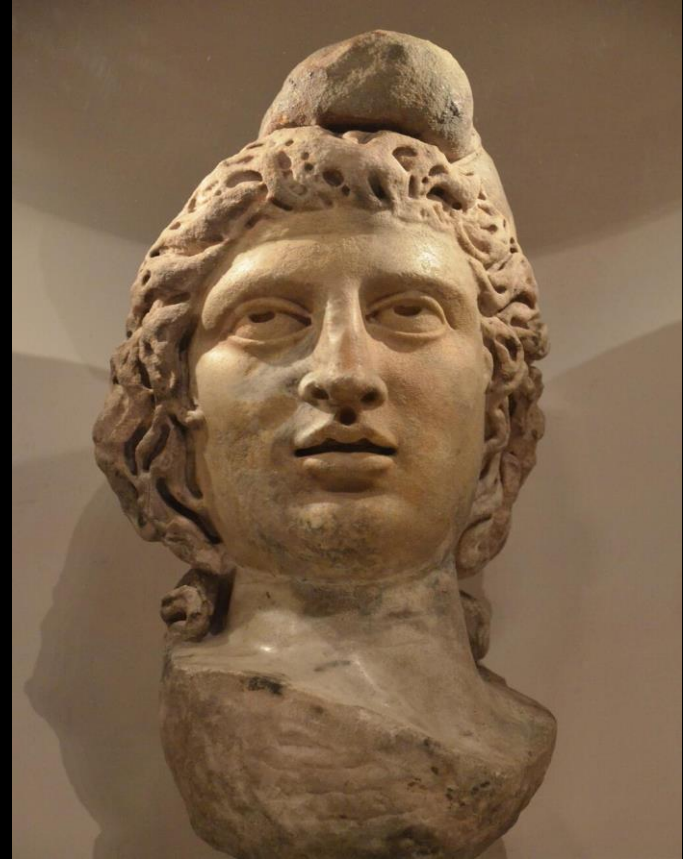

Franz Cumont (1868-1947)

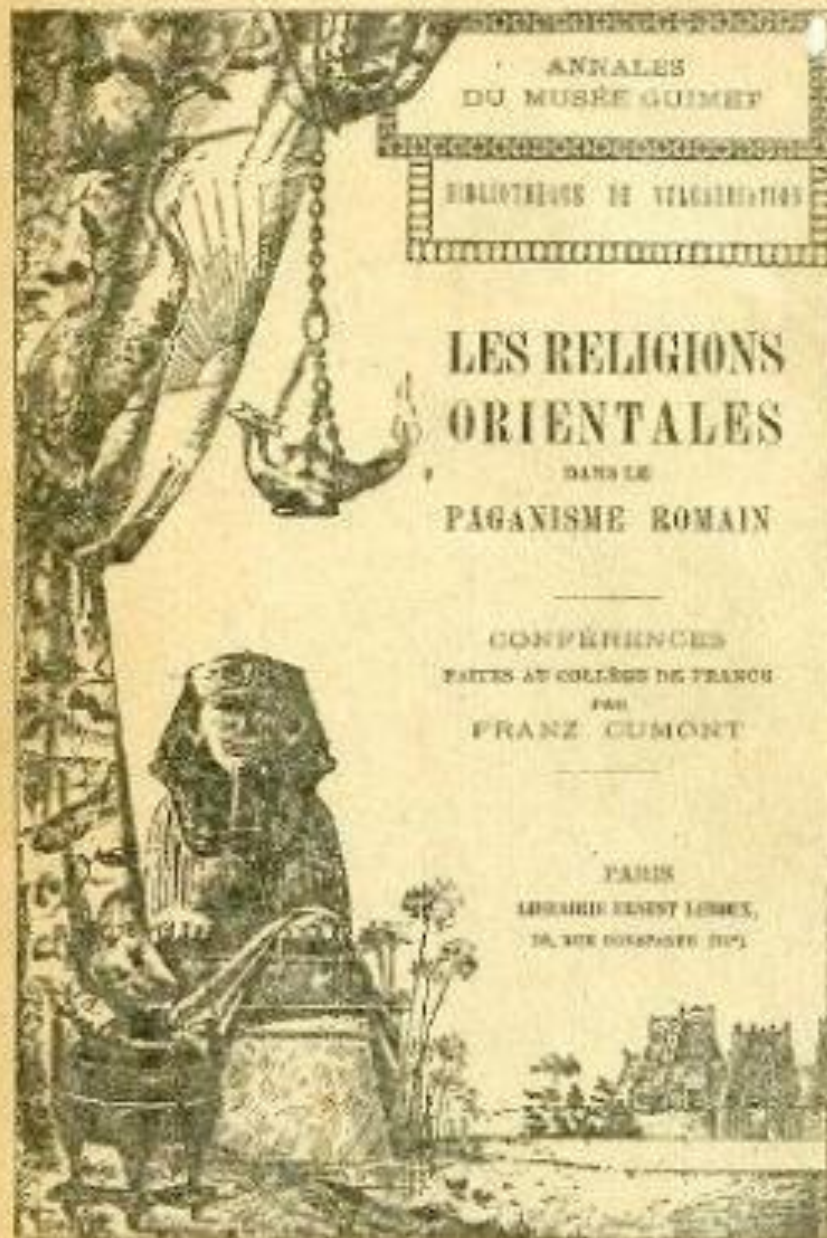
De Mysteriën van Mithras

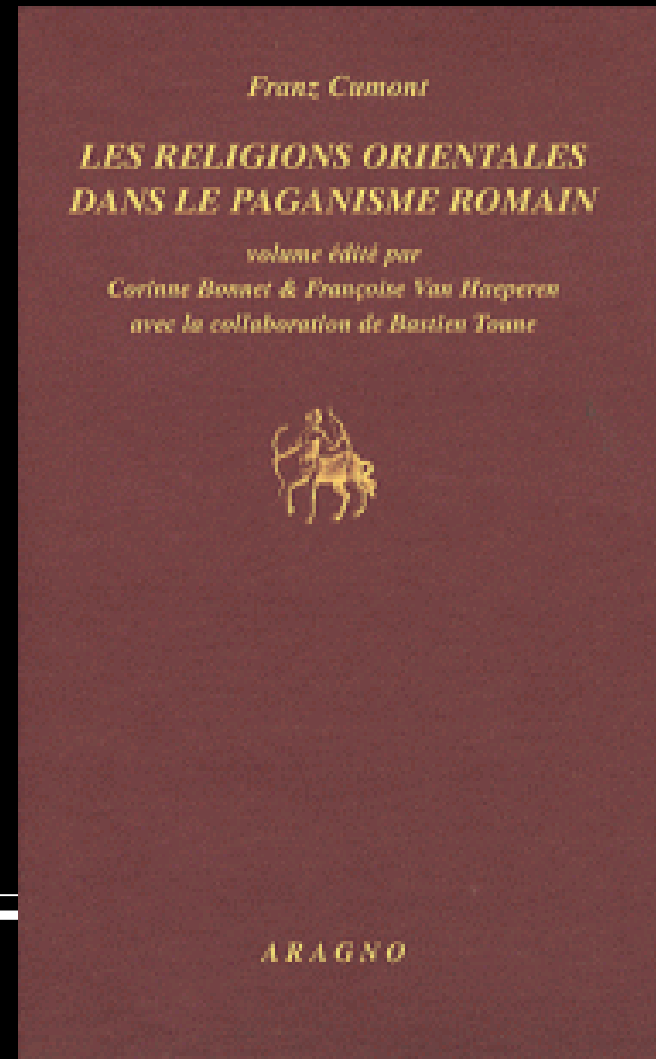
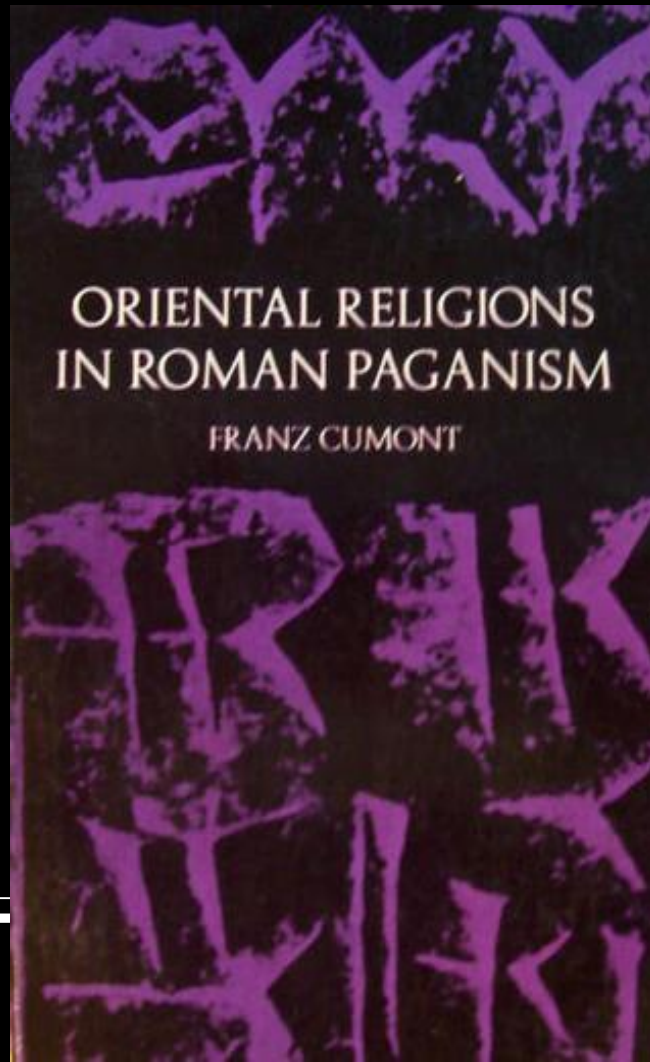

Fr. Cumont

1868 - 1947

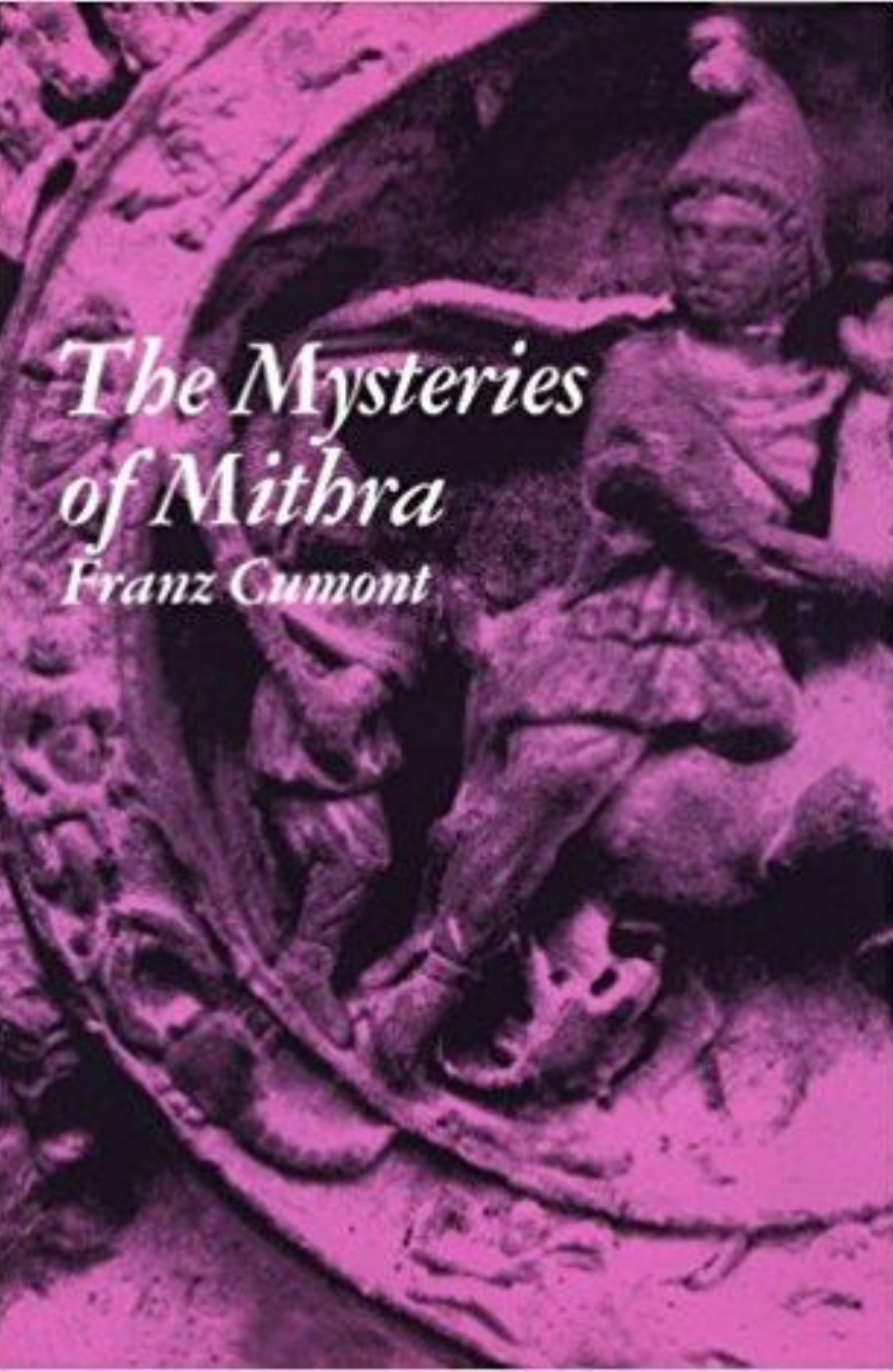
Franz Cumont, *Religions Orientales* 1906-1928, 2006 Brepols Distr.

Religions Orientales

4 Nationale Culten = 4 Elementen

- Aarde Cybele Gè Mètèr / Asia Minor
- Water Isis & Osiris Nijlwater / Egypte
- Lucht Ba'als Dondergoden / Syrië
- Vuur Mithras / Perzië
- Neerwaartse / Opwaartse Beweging

*The Mysteries
of Mithra*
Franz Cumont

Franz Cumont

LES MYSTÈRES DE MITHRA

volume édité par

*Nicole Belayche & Attilio Mastrocinque
avec la collaboration de Daniela Bonanno*

ARAGNO

Scripta Maiora

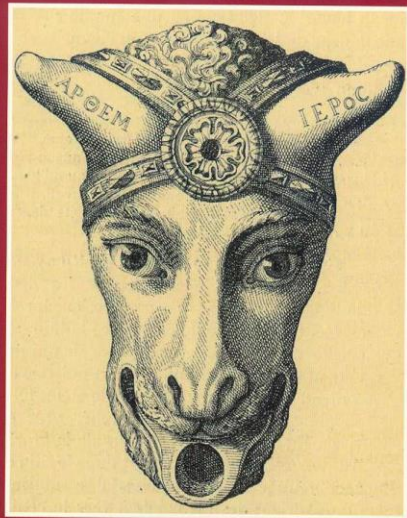
- 1. *Les religions orientales dans le paganisme romain*, Paris 1906
Françoise Van Haeperen & Corinne Bonnet
- 2. *Lux Perpetua*, Parijs 1949
Bruno Rochette & André Motte
- 3. *Les Mystères de Mithra*, Bruxelles 1900
Attilio Mastrocinque & Nicole Belayche (épuisé, not available)
- 4. *Recherches sur le symbolisme funéraire des Romains*, Paris 1942
Jean-Charles & Janine Balty
- 5. *Comment la Belgique fut romanisée. Essai historique*,
Bruxelles 1914.
Xavier Deru & Germaine Lemman-Delerive
- 6... *Studia Pontica, Fouilles de Doura-Europos, After-Life in Roman Paganism....*

Scripta Minora

- **Volume I : *Histoire de la philosophie* 2018 (DP)**
- **Volume II: *Cultes à Mystères Religions Orientales* 2019**
- **Volume III : *Mithra et la Transformation du Paganisme***
- **Corinne Bonnet & Vinciane Pirenne-Delforge & DP**
- **Volume IV : *Astrologie* (Béatrice Bakhouché & DP)**
- **Volume V : *Christianisme et Judaïsme* (A. Lannoy e.a.)**
- **Volume VI : *Manichéisme* (M. Tardieu, A. Di Rienzo e.a.)**
- **Volume VII : *Doura-Europos (Sâlihîyeh)* (T. Kaizer e.a.)**

CORINNE BONNET – VINCIANE PIRENNE-DELFORGE – DANNY PRAET

LES RELIGIONS ORIENTALES
DANS LE MONDE GREC ET ROMAIN :
CENT ANS APRÈS CUMONT (1906-2006)

BILAN HISTORIQUE ET HISTORIOGRAPHIQUE
COLLOQUE DE ROME, 16-18 NOVEMBRE 2006

- Corinne Bonnet
 - Vinciane Pirenne-Delforge
 - Uw dienaar
-
- Rome, Serie BHIR
 - Brepols Publishers

TEXTES
ET
MONUMENTS FIGURÉS

RELATIFS AUX
MYSTÈRES DE MITHRA

PUBLIÉS
AVEC UNE INTRODUCTION CRITIQUE

PAR
FRANZ CUMONT
PROFESSEUR A L'UNIVERSITÉ DE GAND

TOME SECOND
TEXTES ET MONUMENTS
Contenant 493 figures et neuf planches en héliotypie.

BRUXELLES
H. LAMERTIN, LIBRAIRE - ÉDITEUR
20, RUE DU MARCHÉ AU BOIS, 20

1896

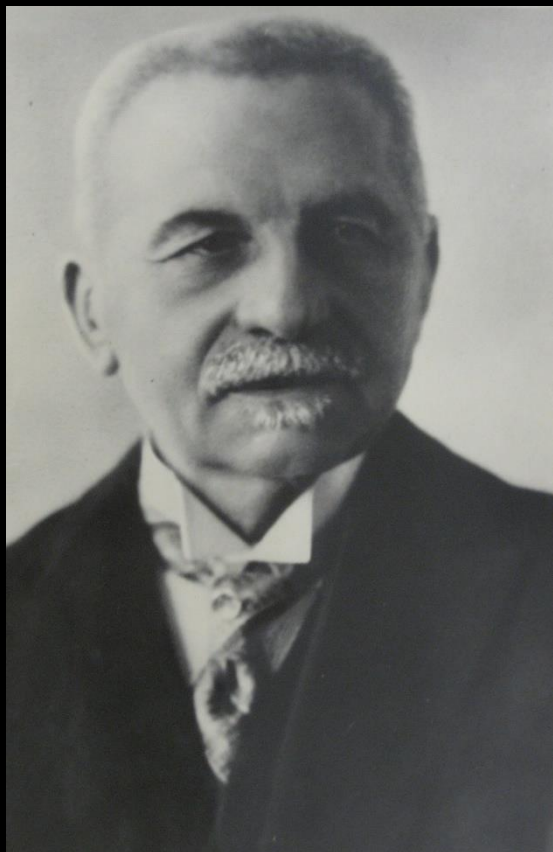
M. J. VERMASEREN
CORPUS
INSCRIPTIONUM
ET
MONUMENTORUM
RELIGIONIS MITHRIACAE

★

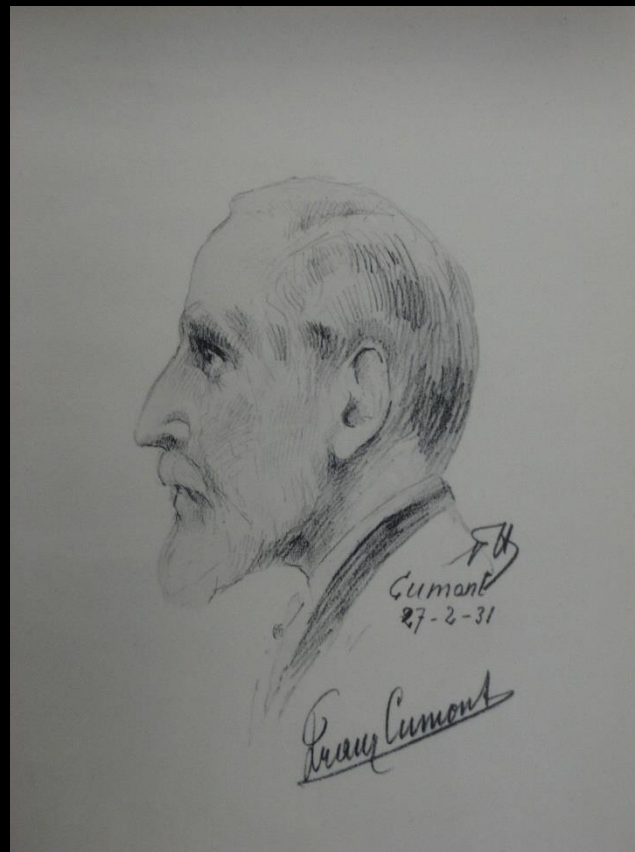

MARTINUS NIJHOFF
HAGAE COMITIS
MCMLVI

Joseph Bidez

Franz Cumont

LES MAGES HELLÉNISÉS

ZOROASTRE
OSTANÈS ET HYSTASPE
D'APRÈS LA TRADITION GRECQUE

Prix

JOSEPH BIDEZ ET FRANZ CUMONT

TOME I

INTRODUCTION

Les Belles Lettres
PARIS

SOCIÉTÉ D'ÉDITIONS « LES BELLES LETTRES »
95, Boulevard Raspail
1938

Tous droits réservés

JOSEPH BIDEZ & FRANZ CUMONT

LES MAGES HELLÉNISÉS

ZOROASTRE, OSTANÈS ET HYSTASPE
D'APRÈS LA TRADITION GRECQUE

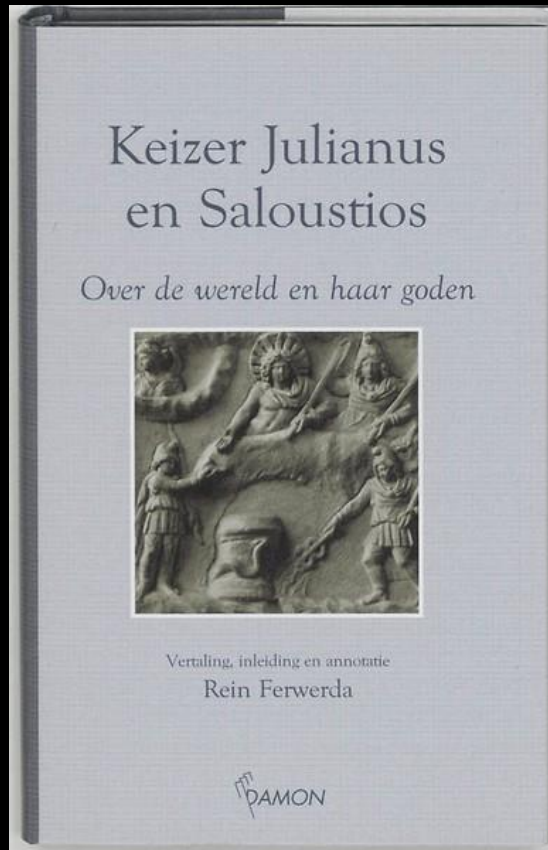
LES
BELLES
LETTRES

Joseph Bidez – Julianus (361-363)

- *La vie de l'empereur Julien*. Paris : Belles Lettres, 1930.
- *Keizer Julianus : de ondergang van het antieke heidendom*. (Aula) Antwerpen : Spectrum, 1958.

Vertaling Rein Ferwerda Uitgeverij Damon

- Hymne aan de Moeder der Goden
- Attis & Cybele
- Hymne aan Koning Helios
- Mithras

LE RELIGIONI DEI MISTERI

VOLUME I

ELEUSI, DIONISISMO, ORFISMO

A CURA DI PAOLO SCARPI

LE RELIGIONI DEI MISTERI

VOLUME II

SAMOTRACIA, ANDANIA, ISIDE,
CIBELE E ATTIS, MITRAISMO

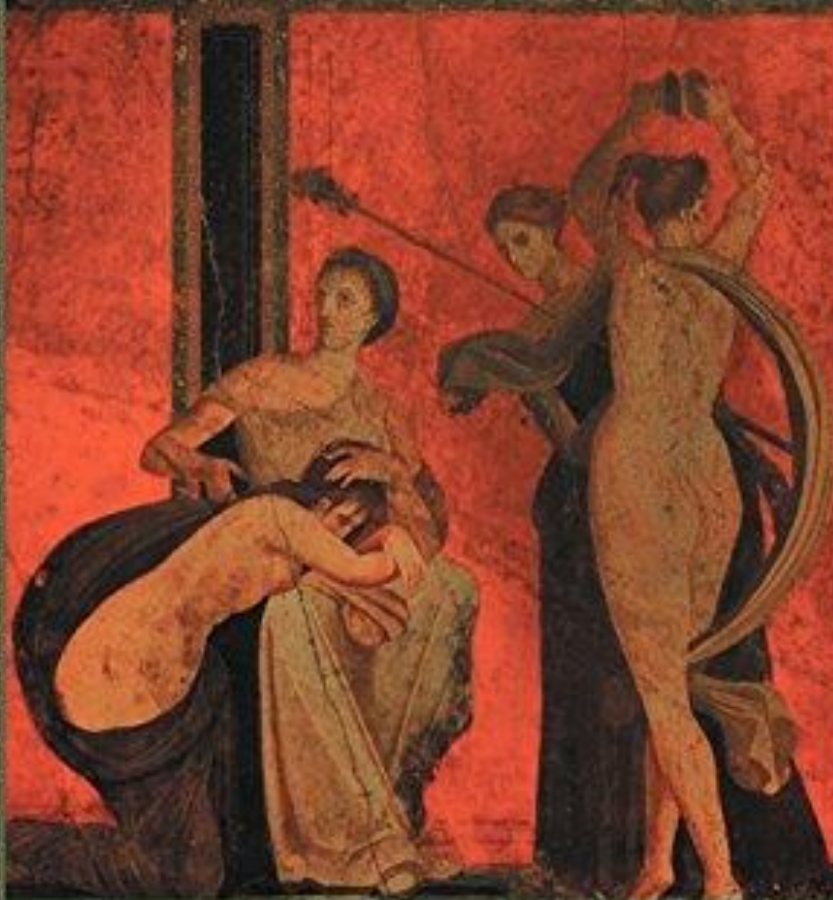
A CURA DI PAOLO SCARPI

Mondadori
Gr-Lat / Ital

THE ANCIENT MYSTERIES

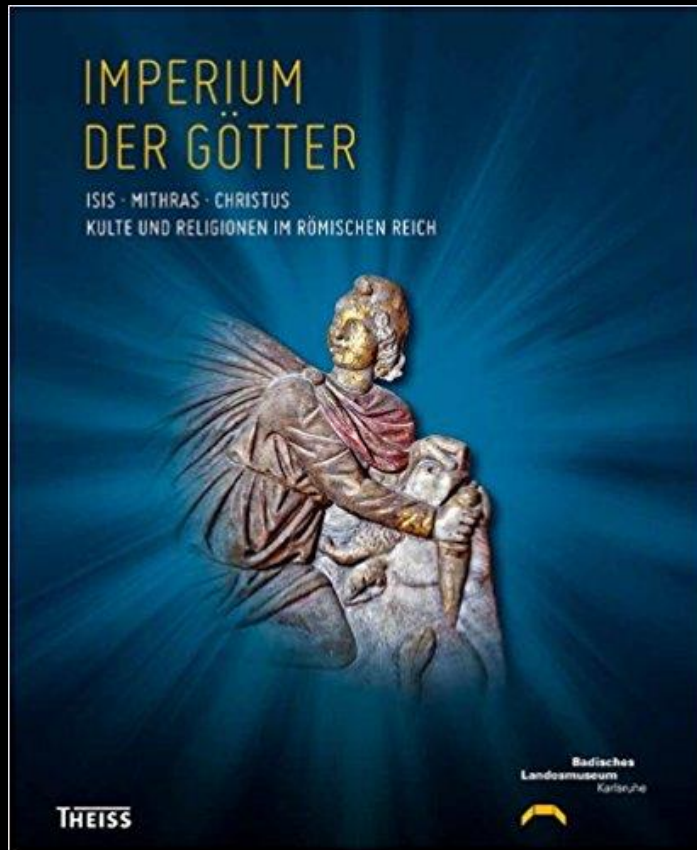
A Sourcebook of Sacred Texts

EDITED BY MARVIN W. MEYER

Catalogus Karlsruhe 2013

Badisches Landesmuseum

- Religio Romana
- Isis & Osiris
- Attis & Cybele
- Mithras
- Jupiter Dolichenus
- Christendom

CARLO PAVIA

Guida dei

MITREI DI ROMA ANTICA

Dai misteriosi sotterranei della Capitale
oro, incenso e Mithra

GANGEMI EDITORE

THE ORIGINS OF THE MITHRAIC MYSTERIES

Cosmology & Salvation in the Ancient World

DAVID ULANSEY

OXFORD

ROGER BECK

The Religion of the Mithras Cult in the Roman Empire

MYSTERIES OF THE UNCONQUERED SUN

CRISTIANISMO PRIMITIVO
Y
RELIGIONES MISTÉRICAS

Jaime Alvar • José María Blázquez • Santiago Fernández Ardanaz
Guadalupe López Monteagudo • Arminda Lozano
Celia Martínez Maza • Antonio Piñero

CÁTEDRA

RELIGIONS IN THE
GRAECO-ROMAN WORLD

Romanising Oriental Gods

*Myth, Salvation and Ethics
in the Cults of Cybele,
Isis and Mithras*

JAIME ALVAR

Translator and editor
RICHARD GORDON

BRILL

Attilio Mastrocinque

Des Mystères de Mithra aux Mystères de Jésus

Alte Geschichte

Potsdamer Altertumswissenschaftliche Beiträge – 26

Franz Steiner Verlag

ATTILIO MASTROCINQUE

The Mysteries of Mithras

*Orientalische Religionen
in der Antike*

24

Mohr Siebeck

Manfred Clauss

THE ROMAN CULT OF MITHRAS

THE GOD AND HIS MYSTERIES

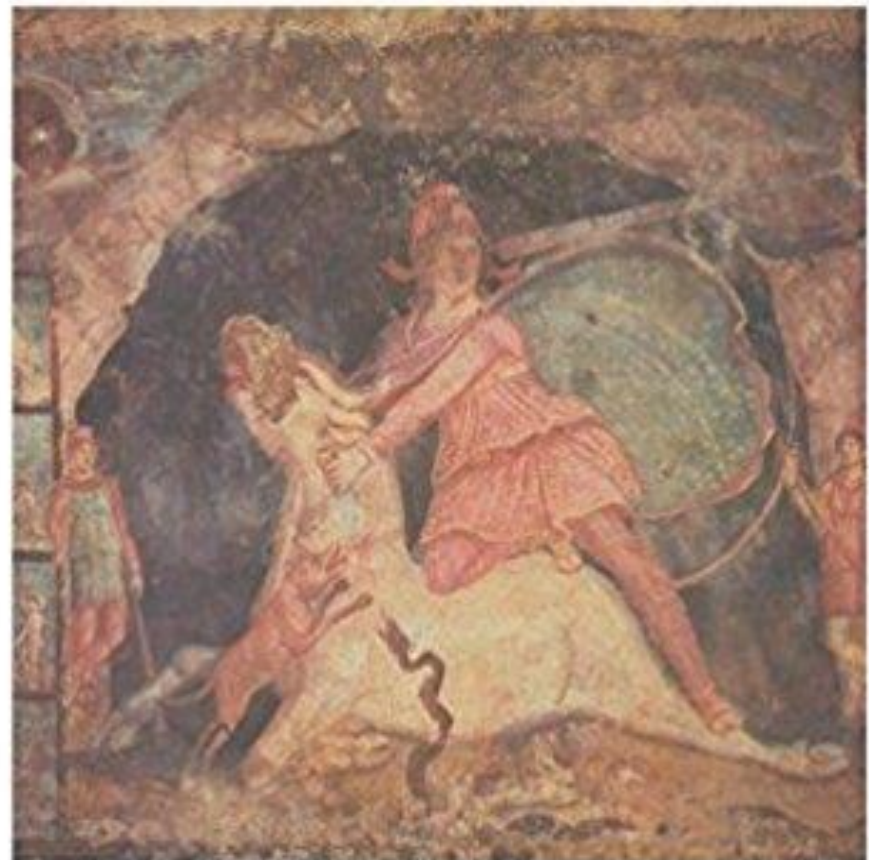
Translated by Richard Gordon

MANFRED
CLAUSS

MITHRAS

KULT UND
MYSTERIUM

Philipp von Zabern

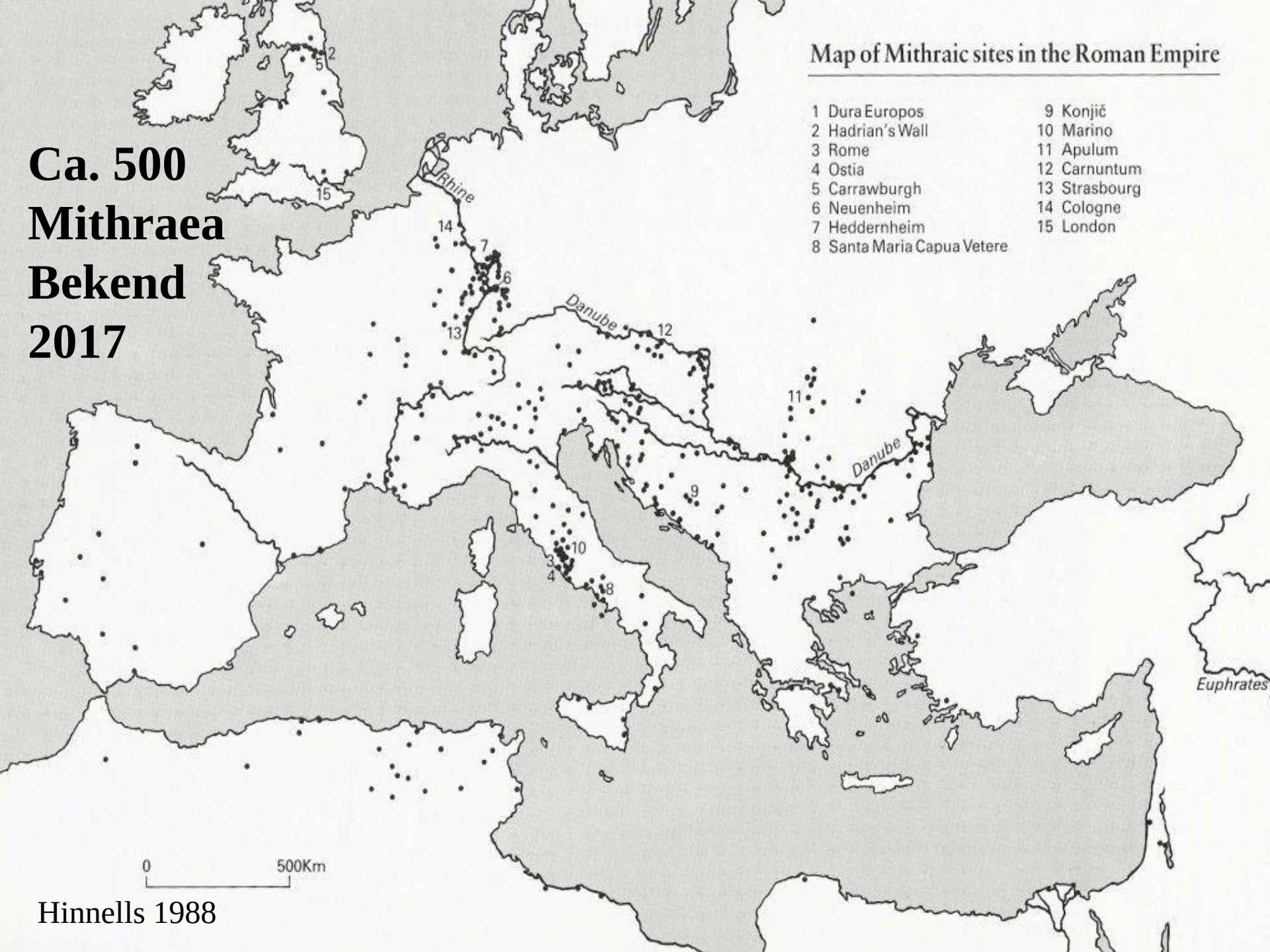

Copyrighted Material

**Ca. 500
Mithraea
Bekend
2017**

Map of Mithraic sites in the Roman Empire

1 Dura Europos	9 Konjič
2 Hadrian's Wall	10 Marino
3 Rome	11 Apulum
4 Ostia	12 Carnuntum
5 Carrawburgh	13 Strasbourg
6 Neuenheim	14 Cologne
7 Heddernheim	15 London
8 Santa Maria Capua Vetere	

0 500Km

Hinnells 1988

Cumont Hypothese “Geologische Lagen”

- Indo-Iraanse Herkomst
- Perzië Dualisme: Ahura Mazda / Ahriman
- Perzisch Mesopotamië : Astrologie
- Syrië: invloed zonnegoden Heliopolis e.a.
- Hellenistisch Klein-Azië : Griekse invloed
- Pompeius, Piraten Kilikië > Rome
- Mysteriën Mithras Helios Sol Invictus

Nemrud Dagi
Antiek Commagene

Armenië, Tempel voor Mihr in Garni, ca. 77 door Tiridates “de Zon”

Mithras = Verdrag, Trouw Syndexioi / dextrarum iunctio

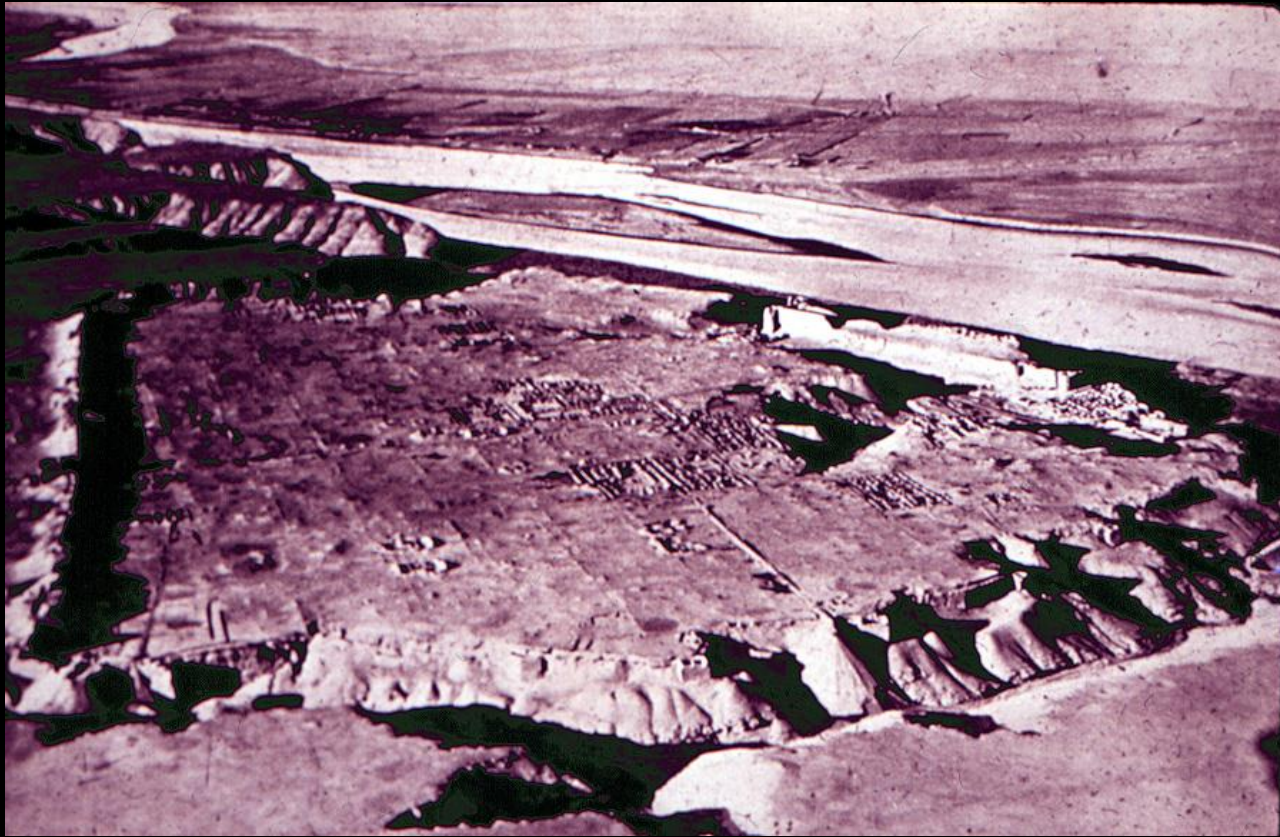
Plutarchus van Chaeronea + 120 ot *Parallele Levens, Pompeius*

- Pompeius (106-48 voot) , 67 voot zege tegen
- Kilikische Piraten, Zuid-Turkije > Rome
- In dienst van Mithridates van Pontus (N-Turk.)
- § 24: “Brachten vreemde, eigensoortige offers op hun eigen Olympus, waar zij geheime riten of mysteriën beoefenden oa voor Mithras, die nog tot op deze dag gevierd worden.”

Probleem geen Mithraea in Turkije

- Geen Hellenistische vondsten in Turkije
- De mithraea daar zijn uit Romeinse tijd
- Ook Westen vroegste (Heddernheim, Du.)
- 90 ot te dateren
- Teksten starten Statius, ook ca. 80-90
- Waar waren Mysteriën van Mithras ?
- Moderne hypothesen: gecreëerd in Rome ?

Fouilles de Doura-Europos (Sâlihîyeh, Syrië)
(Eufraat nabij Deir-Ezor) 1922-1923

Cumont & M. Rostovtzeff (Yale) Doura-Europos New Haven

over de Eufraat. Het stadsplan is duidelijk hellenistisch maar in de details van de woningarchitectuur is oosterse invloed waarneembaar. Kerk en synagoge liggen tegen de stadsmuur rechts op de foto.

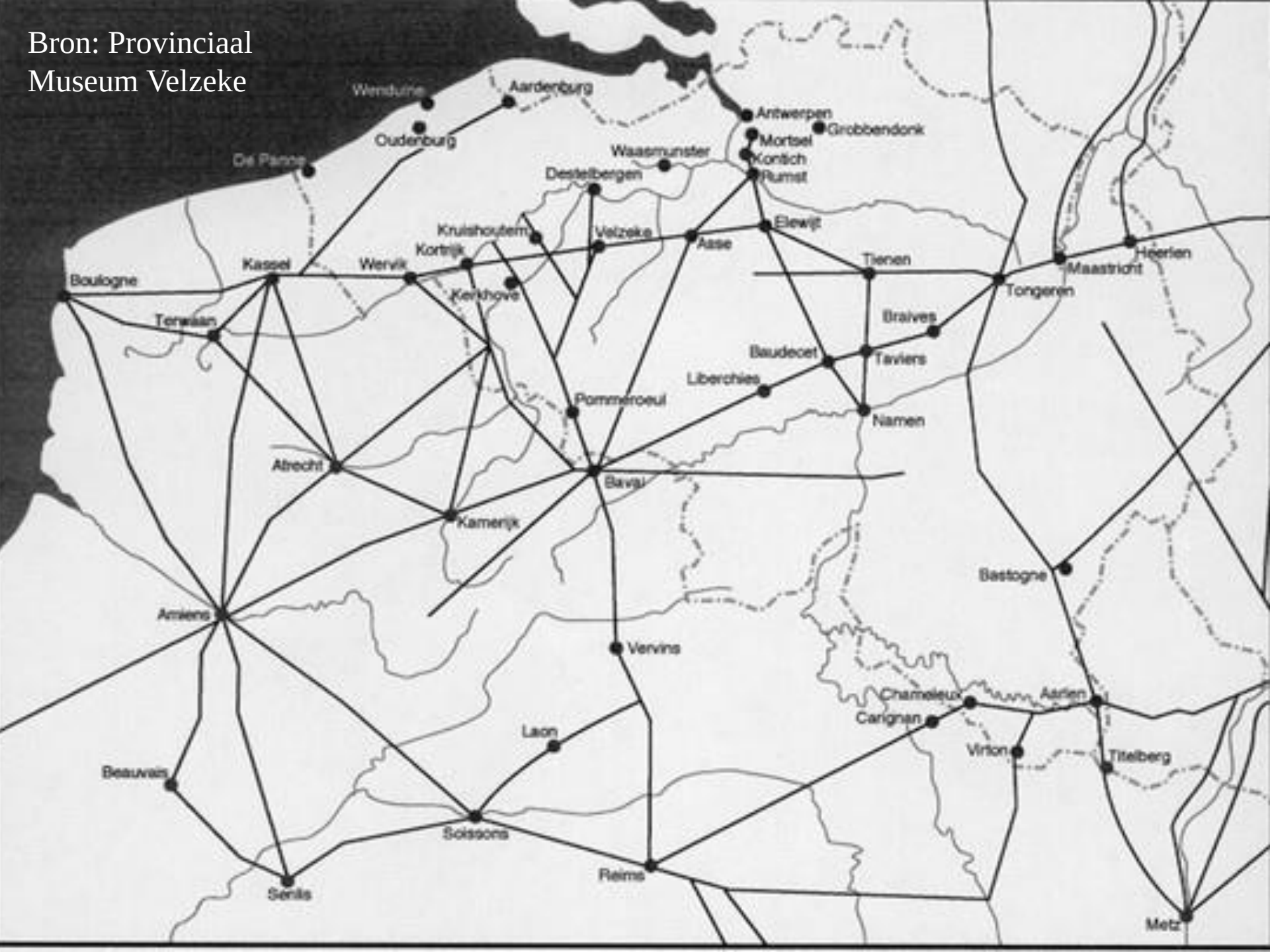
“Mages hellénisés”

Dura Mithraeum
Met Romeinse troepen
Niet “Perzisch”

Bron: Provinciaal
Museum Velzeke

Mithraeum Tienen 1998

Marleen Martens

- “Een tempel voor Mithras in de vicus van Tienen.”
- *Hermeneus* 73.3, 1999, pp. 244-251
- „The mithraeum in Tienen, Belgium. The remains of a feast in honour of Mithras.”
- In: Colloquium Rome, 2006, pp. 215-232
- *Les Religions Orientales 100 ans après FC*

Voedselresten van 1 zomerfeest in put naast Mithraeum

- 3 vissen, ook 2 palingen (“slangen”)
- 285 kippen
- x wild gevogelte, 1 haas, 1 zwarte (“corax”?)
- 10 biggetjes
- 14 lammetjes, x rundsvlees ($\neq$ tauroctonie !)
- Minstens 285 personen / 570 per halve kip
- Ceramiek-overblijfselen +100 personen

Vaak tweezijdig – draaiend Stierdoding / Diner Helios Mithras

Konjica, Museum Sarajevo

Fig. 491 – Mon. 1896

Corax ? Pater ?

Leo ?

Origenes van Alexandrië ca. 250

Contra Celsum (Alèthès Logos)

- Boek 6, 22 (Celsus spreekt)
- Mysteriën van Mithras leer over de ziel
- 7 poorten en 8ste poort / ladder spurten
- Elke poort / ladder = metaal = planeet

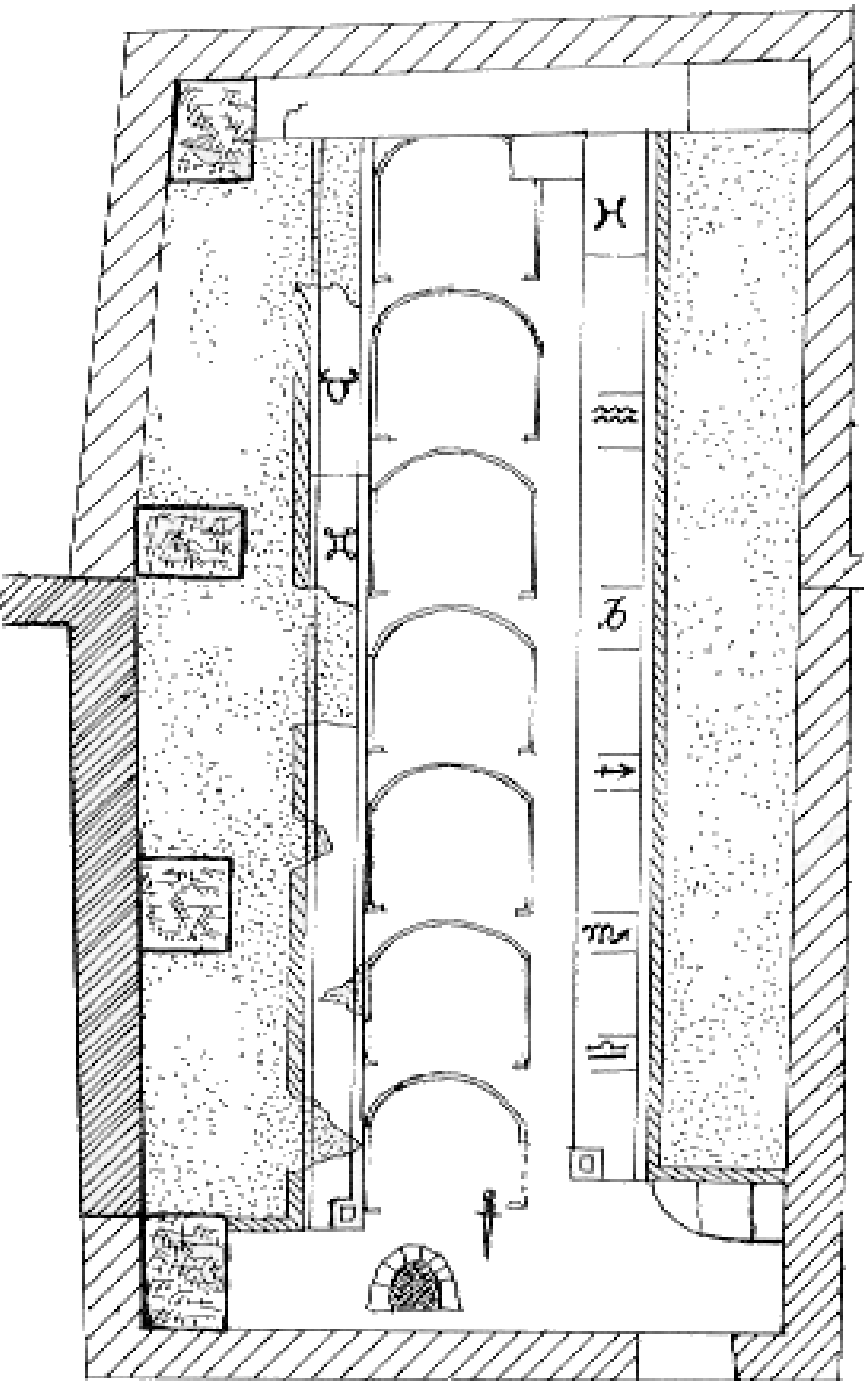
- Start systeem van zeven dagen
- Elke dag aan een planeet gewijd

7 metalen 7 planeten 7 poorten

- Lood = Kronos / Saturnus / Zaterd.
- Tin = Aphrodite / Venus / Venerdi
- Brons = Zeus / Jupiter / Giovedi
- IJzer = Hermes / Mercurius / Mercr
- Messing = Ares / Mars / Martedi
- Zilver = Artemis Diana / Maan Lundi
- Goud = Helios / Sol / Zon / Zondag

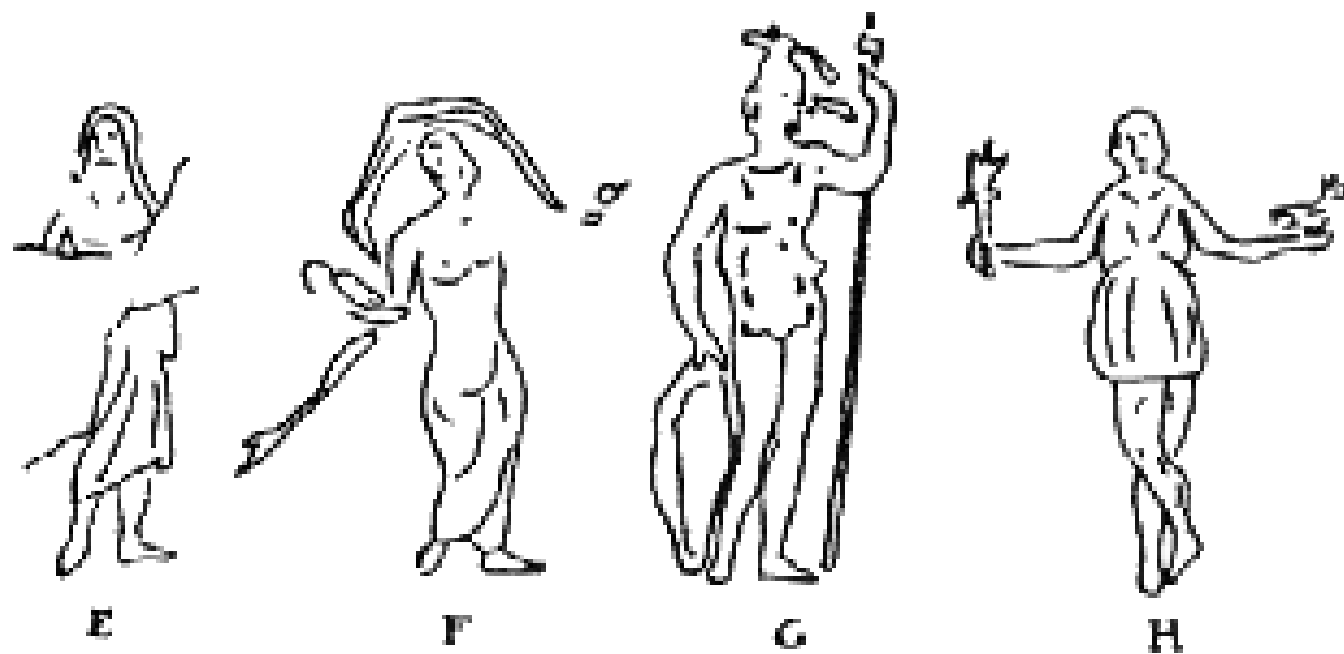
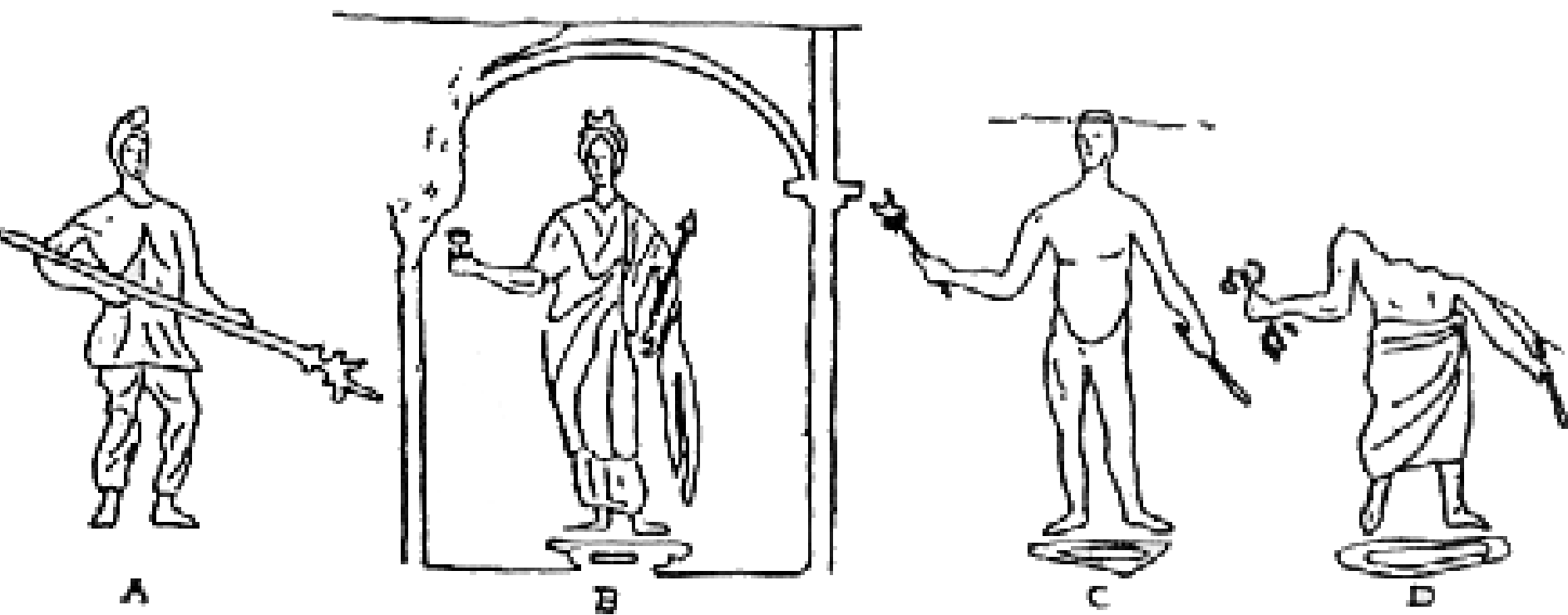
Ostia, Mithraeum “Sette Porte / Zeven poorten”

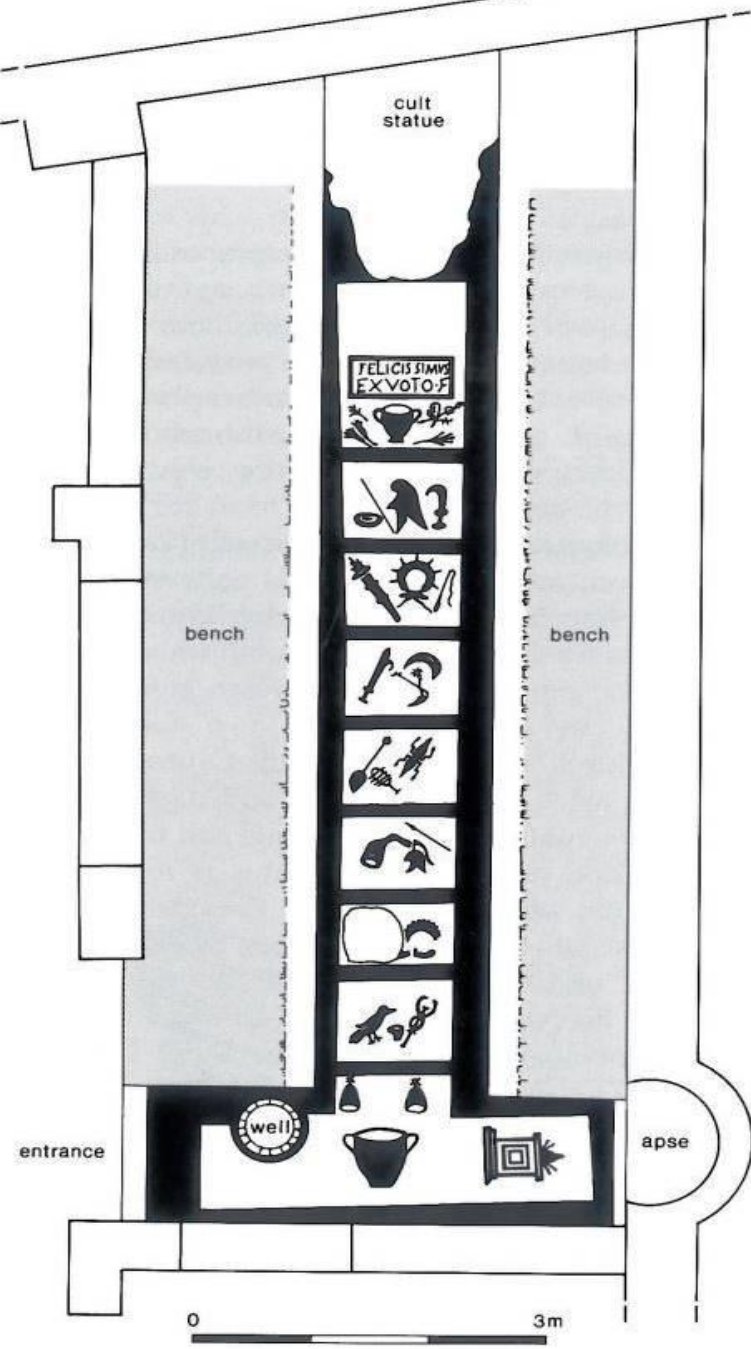
Sette Sfere Mitreo

- 7 Sferen
- Afbeeldingen van
- 6 planeten
- Mithras = Zon = 7
- Tekenen van
- Dierenriem

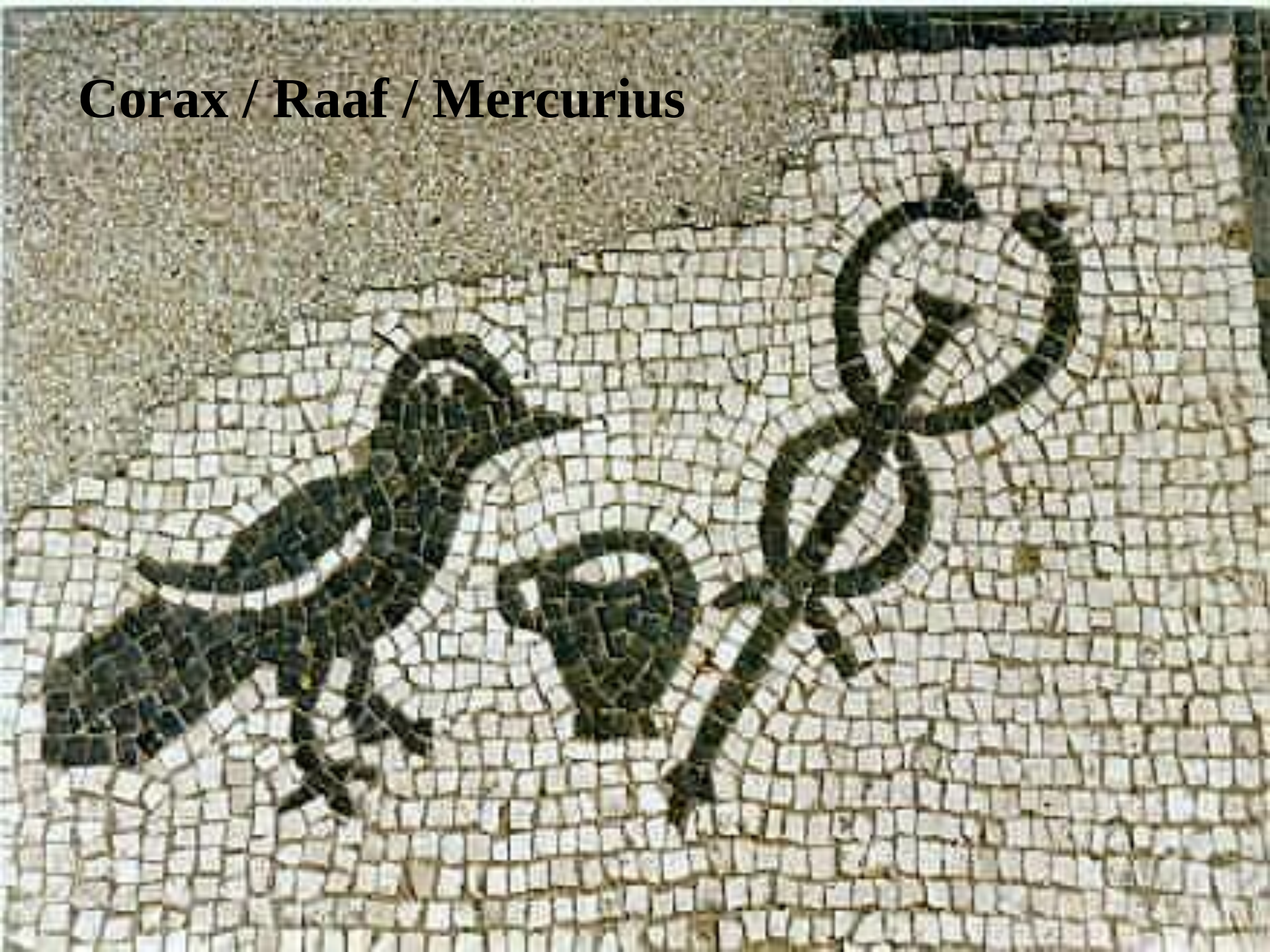

Ostia, M. v. Felicissimus

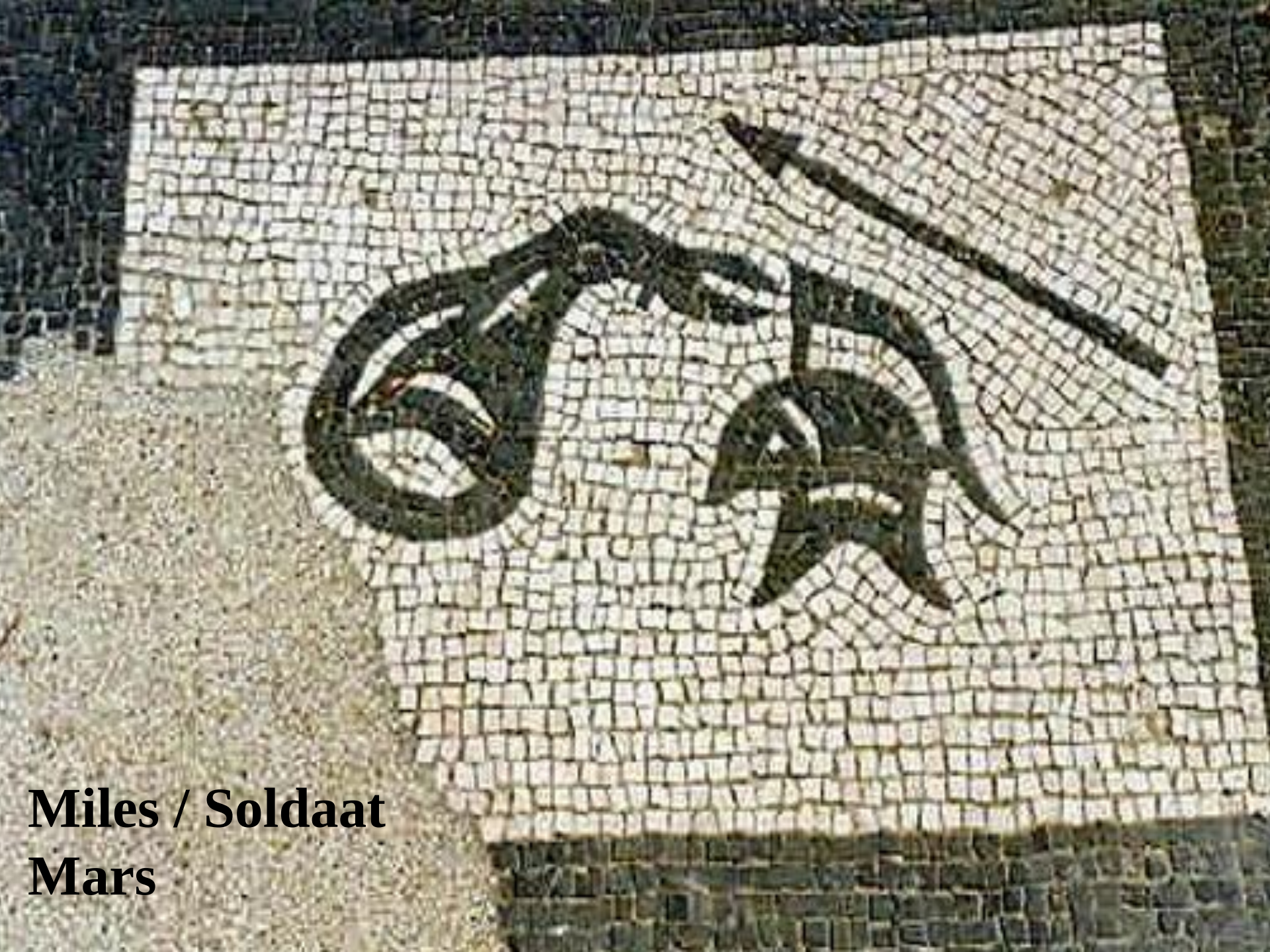

Corax / Raaf / Mercurius

Nymphus / Bruidegom / Venus

**Miles / Soldaat
Mars**

Leo / Leeuw / Jupiter

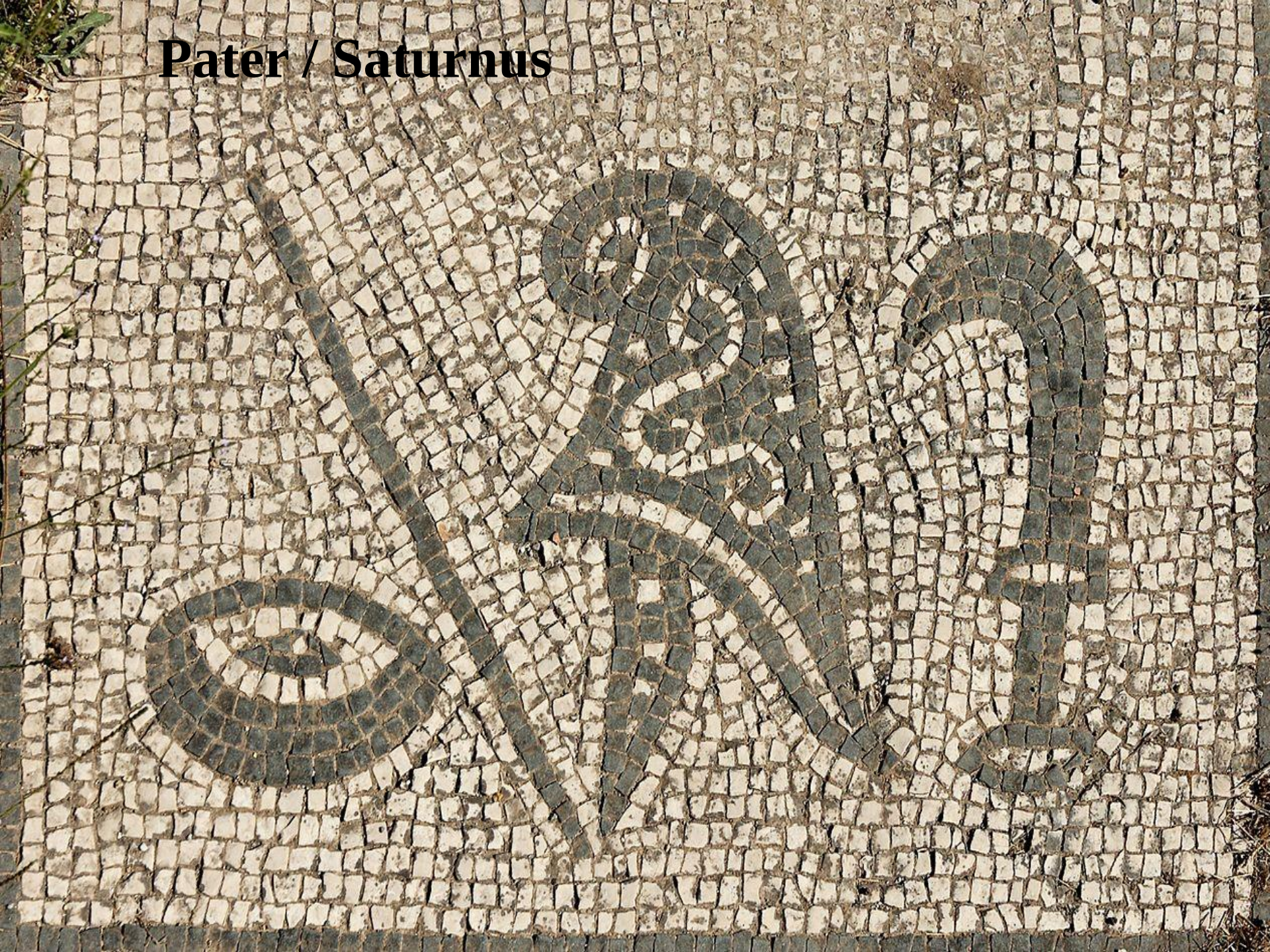
Perses / Maan

Heliodromus / Zon

Pater / Saturnus

Corax ? Pater ?

Leo ?

Homerus, *Odyssee* 13, 102-112

Porphyrus, Neoplatonist 3^e ot

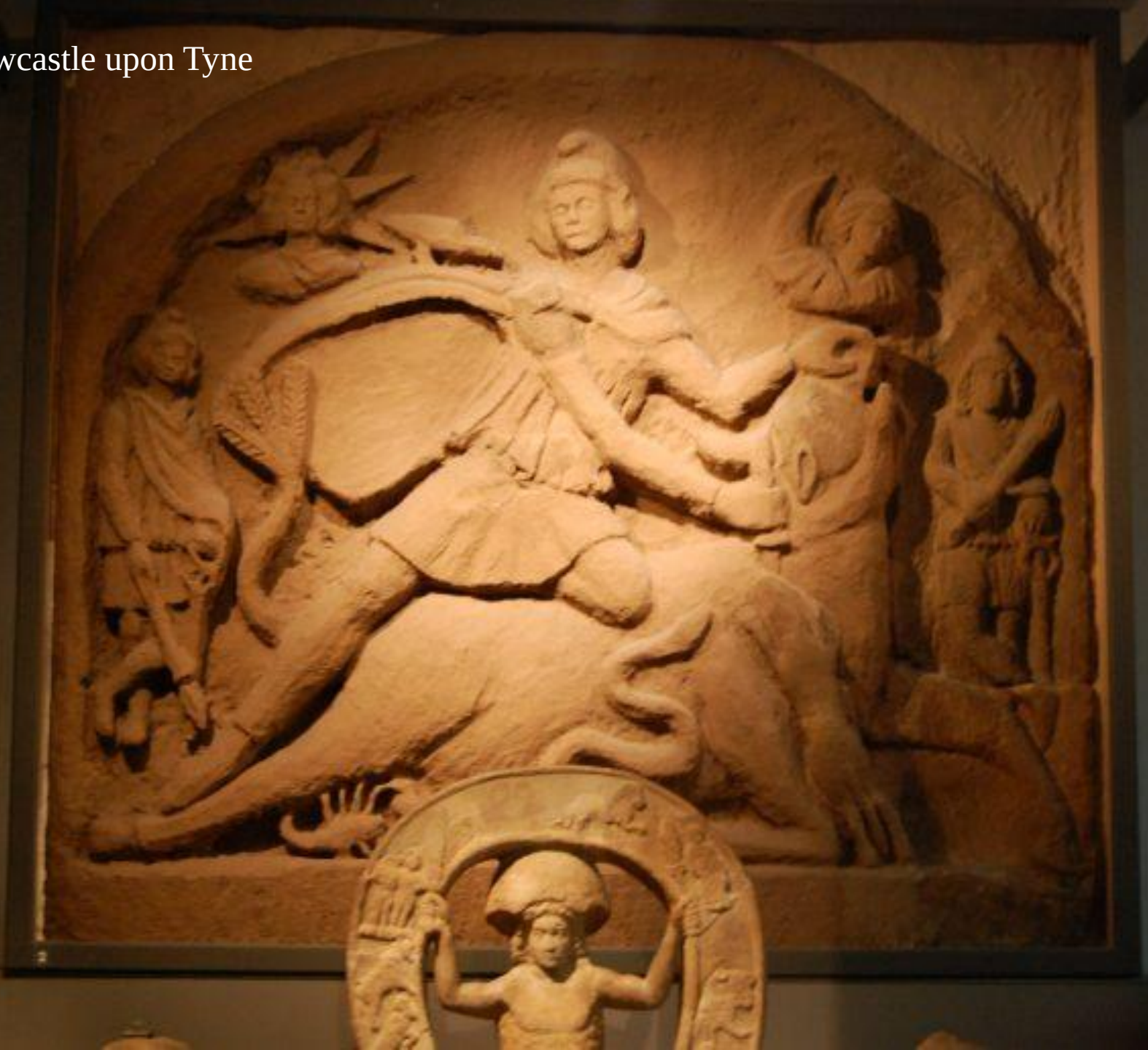
- Twee poorten
- Stervelingen
- Onsterfelijken
- Allegorie
- Zielsverhuizing
- Zoroaster
- Mithras-grotten

- Aarde
- Maan / Mercurius / Venus
- Zon
- Mars / Jupiter / Saturnus
- Vaste Sterren

Newcastle upon Tyne

Bologna

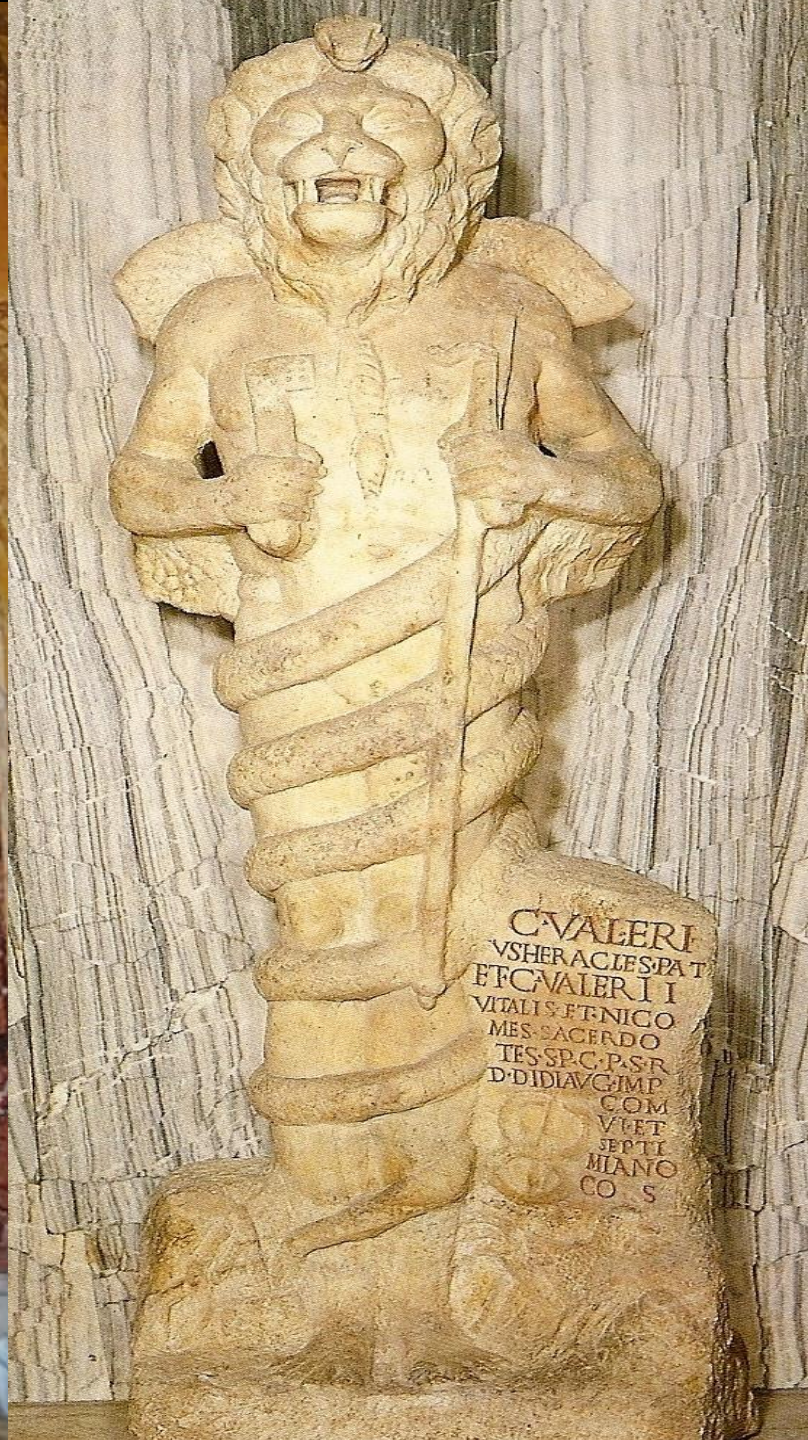
London Mithraeum Taurus Scorpio

Rome, Palazzo Barberini

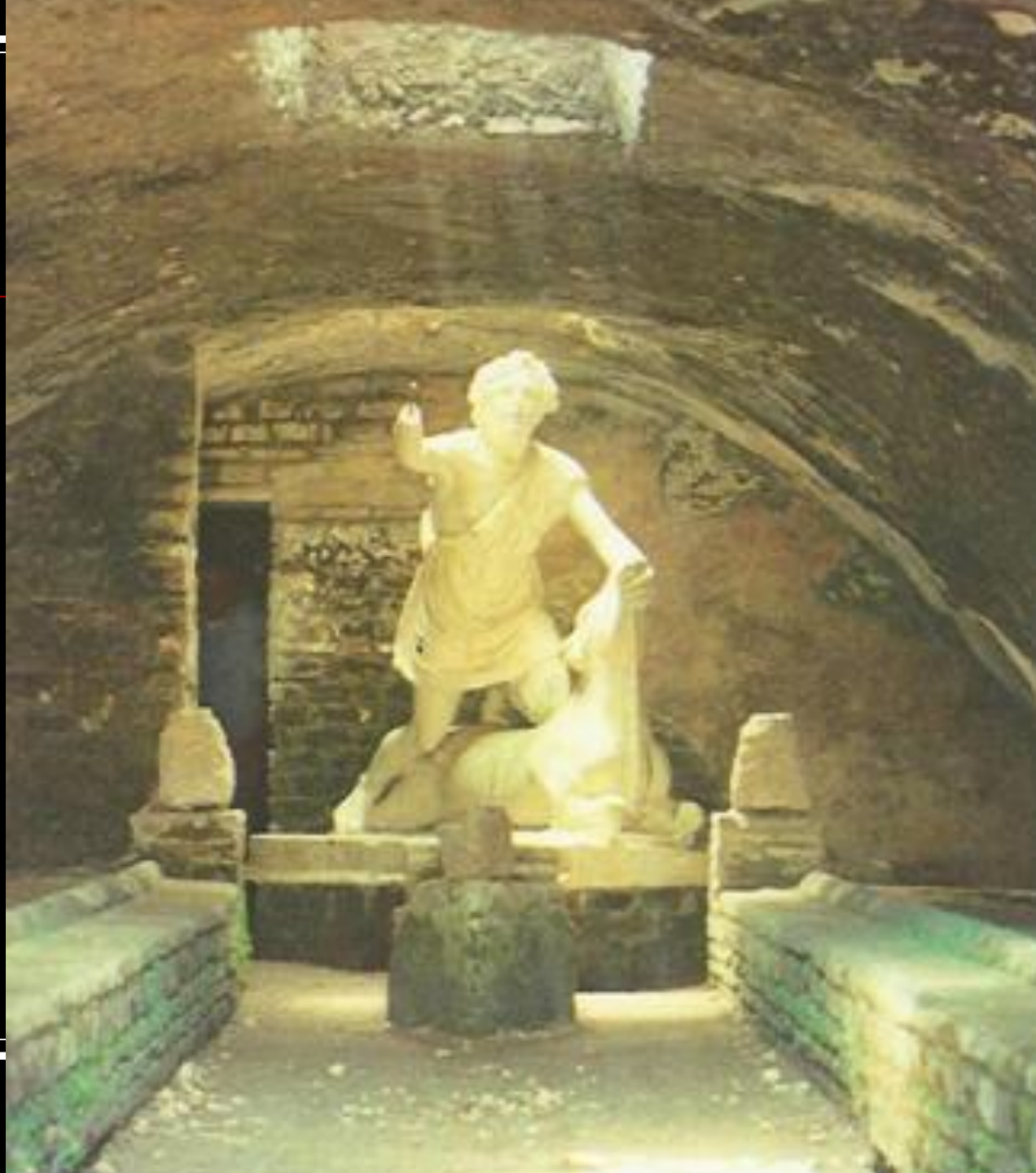

San Clemente, Rome

Santa Prisca Mithraeum Vermaseren

Duino, Triëste
Natuurlijke grot

Rome, Santo Stefano Rotondo Polychrome tauroctonie

DEO INVICTO MITHRAE

CAUTES ↑

Fig. 289.

↓ CAUTOPATES

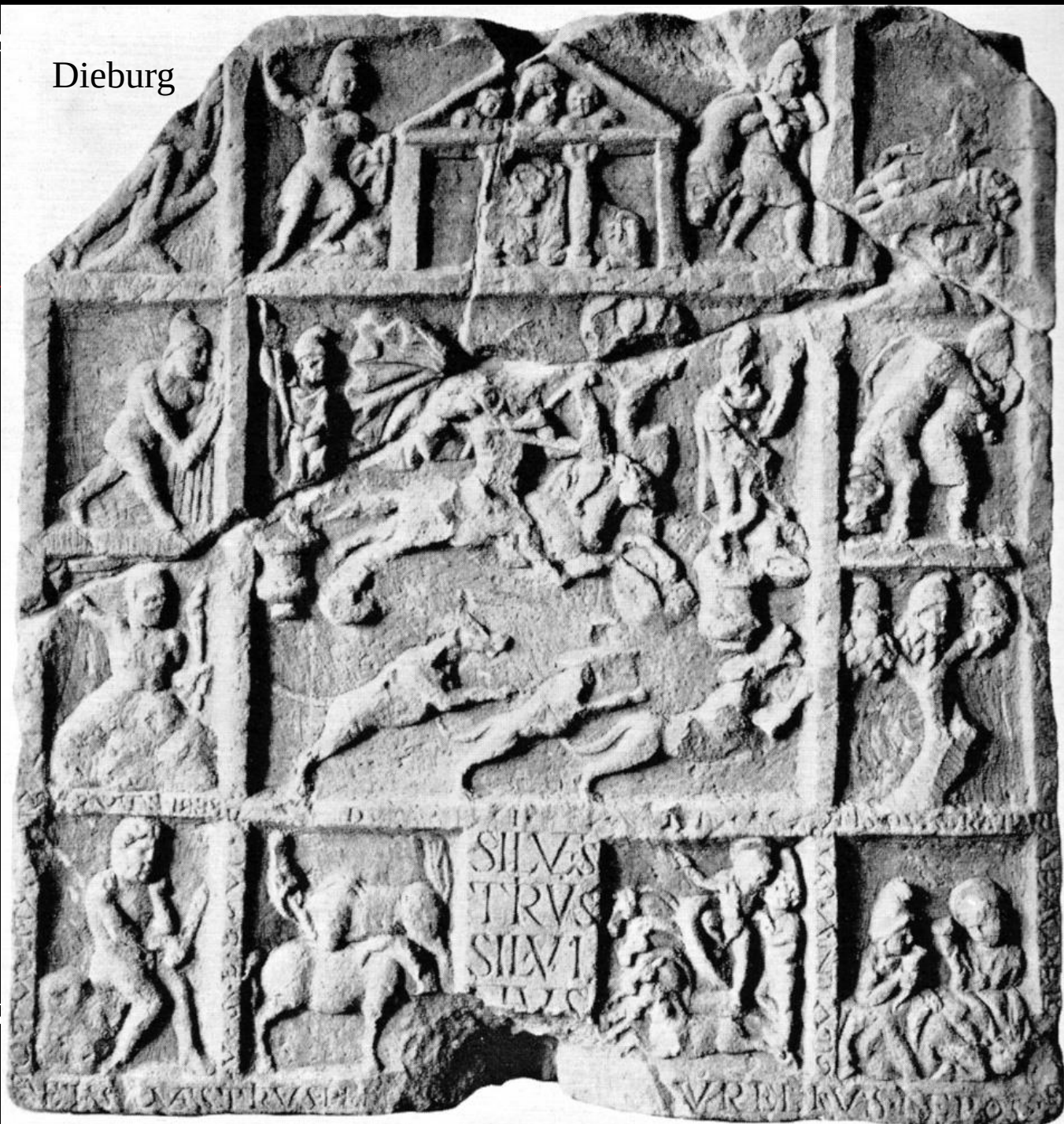

Fig. 290.

Fig. 291.

Dieburg

Santa Maria Capua Vetera

Fig. 57 — Mon. 187

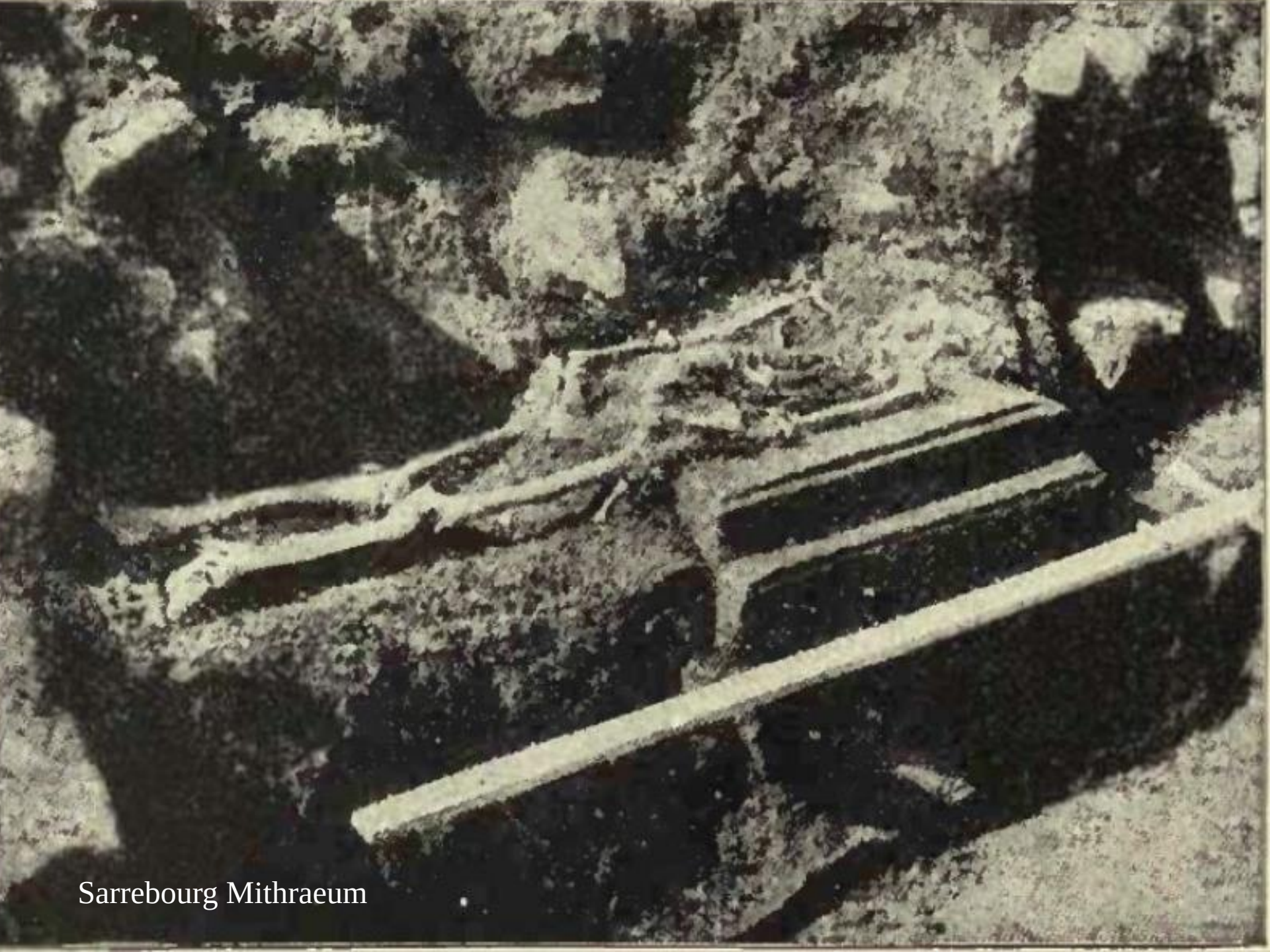

Fig. 58 — Mon. 188

Sarrebourg Mithraeum

✠ SCS BALTHASSAR ✠ SCS MELCHIOR ✠ SCS CASPAR ✠

